

Ny dansk lov om forsikringsmæglervirksomhed

af **Flemming Lyngholm** og **Jon Stefansson**, Advokatfirmaet Kromann & Münter, Århus.

Flemming Lyngholm

Det danske Folketing vedtog den 21. april 1999 en lov om forsikringsmæglervirksomhed. Forsikringsmæglervirksomhed har ikke tidligere været undergivet en særlig offentligretlig regulering eller kontrol i Danmark.

Økonomiministeriet, der står bag lovforslaget, regner med, at der i Danmark findes ca. 78 virksomheder med ca. 470 ansatte, der beskæftiger sig med forsikringsmægling. Herudover skøn-

Jon Stefansson

nes det, at der er ca. 100 enkeltmandsvirksomheder, der driver forsikringsmæglervirksomhed. I det følgende redegøres der for de væsentligste punkter i loven om forsikringsmæglervirksomhed.

1. Forsikringsmæglerloven

Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv nr. 77/92/EØF af 13. december 1976 om forsikringsagenter og forsikringsmæglere og Kommissionens Henstilling nr. 92/48/EØF af 18. december 1991 om forsikringsmæglere.

Hverken direktivet eller henstillingen forpligter medlemsstaterne til at gennemføre regler for forsikringsformidlere. Direktivet og henstillingen tilkendegiver alene, at såfremt et land lovgiver på området, er landet forpligtet til at acceptere og anerkende de øvrige

medlemsstaters regler og anse disse for ligeværdige krav til udøvelse af erhvervet. Som ovenfor nævnt, blev direktivet allerede vedtaget i 1977. Danmark har således først efter mere end 20 år fundet anledning til at indføre regler om forsikringsmæglervirksomhed.

Baggrunden for reguleringen af forsikringsmæglervirksomhed skyldes, at det efter vedtagelsen af det 3. livsforsikrings- og skadesforsikringsdirektiv er blevet langt lettere for forbrugerne at købe forsikringsprodukter på tværs af landegrænserne. Forbrugerne har ofte svært ved at vurdere de forskellige forsikringsprodukter, der kan være af meget

teknisk karakter, og på denne baggrund har forsikringsmægleren fået en mere central rolle.

Et grundlæggende princip i loven er princippet om forsikringsmæglerens uafhængighed. Loven afgrænser forsikringsmæglerens uafhængighed ved at indføre et forbud mod såvel direkte som indirekte retlige, økonomiske eller driftsmæssige bindinger til forsikringsselskaber eller koncernselskaber.

1.1. Definition af forsikringsmæglervirksomhed

Loven sonderer generelt mellem forsikringsmæglervirksomhed og øvrige grupper af forsikringsformidlere, såkaldte forsikringsagenter m.v. Loven finder alene anvendelse på forsikringsmæglervirksomhed.

Forsikringsmæglervirksomhed defineres som:

”erhvervsmæssig formidling, tilbud om direkte forsikringer fra flere forskelligt frit valgte forsikringsselskaber samt eventuelt hertil administration og rådgivning om forsikringsforhold i tilknytning hertil.”

I definitionen af forsikringsmæglervirksomhed ligger, at en person eller et selskab, der udøver sådan virksomhed, ikke må have begrænset sin virksomhed til alene at indhente tilbud fra bestemte forsikringsselskaber. Definitionen afgrænser også forsikringsmæglervirksomhed fra personer og virksomheder, hvis erhvervsudøvelse baserer sig på aftaler med et eller flere forsikringsselskaber. I denne kategori falder bl.a. ansatte assurandører, agenter, formidlere, der har indgået samarbejdsaftaler med meget få og ikke særlig repræsentative selskaber, franchiseaftaler og fuldmægtige. Desuden omfatter kategorien særlige branchebestemte salgskanaler såsom autoforhandlere, rejsebureauer, pengeinstitutter, ejendomsrådgivere m.v.

En forsikringsmægler kan være en person eller et selskab, der har fået meddelt tilladelse fra Finanstilsynet og er registreret i Erhvervs-

og Selskabsstyrelsen som nærmere beskrevet nedenfor. Forsikringsmæglervirksomheder kan kun udøves som enkeltmandsvirksomhed, interessentskab eller i et aktie- eller anpartselskab. Forsikringsmæglervirksomheden kan drives fra et eller flere forretningssteder, der skal være ledet af en forsikringsmægler. I interessentselskaber skal alle interessenterne være forsikringsmæglere. Det er således ikke muligt at have en medinteressent, der ikke opfylder de nedenfor anførte betingelser.

1.2. Formelle betingelser for at drive forsikringsmæglervirksomhed

Forsikringsmæglervirksomhed kræver Finanstilsynets tilladelse. Når Finanstilsynet har meddelt tilladelse, kan forsikringsmægleren eller forsikringsmæglervirksomheden registreres i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Titlen som ”forsikringsmægler” eller ”forsikringsmæglervirksomhed” forbeholdes således personer og selskaber, der har fået den nævnte tilladelse fra Finanstilsynet. Titlen ”forsikringsmægler” er altså en beskyttet titel, der ikke kan anvendes, medmindre tilladelse er indhentet.

Ansøgning om tilladelse til at udøve forsikringsmæglervirksomhed skal være ledsaget af forskellige oplysninger. Der opstilles således krav til myndighed, økonomiske forhold, erfaring i branchen, ren straffeattest, samt krav om, at den pågældende skal være i stand til at varetage stillingen på forsvarlig måde.

Finanstilsynet kan nægte en forsikringsmæglervirksomhed tilladelse, såfremt de personer, der leder forsikringsmæglervirksomheden, faktisk ikke opfylder de ovenfor beskrevne krav. Tilladelse kan endvidere nægtes, såfremt en eller flere kapitalejere skønnes at ville modvirke en forsvarlig drift af forsikringsmæglervirksomheden. Tilsvarende regler findes i den danske lov om forsikringsvirksomhed, der regulerer forsikringsselskabers virksomhed.

Såfremt forsikringsmæglervirksomhedens uafhængighed er i fare p.g.a. snævre forbindelser til andre selskaber eller personer, kan tilladelse nægtes. Vurderingen af, om uafhængigheden bringes i fare, skal foretages i hvert enkelt tilfælde. Denne vurdering foretages efter de samme retningslinier, som i lov om forsikringsvirksomhed. Disse retningslinier udmunder i et krav om gennemsigtighed, som skal sikre et effektivt tilsyn, og omfatter bl.a. en vurdering af ejerstruktur, den formelle og reelle ledelsesstruktur, og om forbindelsen er af varig eller blot midlertidig karakter uden mulighed for at udøve afgørende indflydelse.

Loven regulerer endvidere adgangen til at eje eller kontrollere betydelige kapitalandele i en forsikringsmæglervirksomhed. Finanstilsynet skal på forhånd underrettes om enhver fysisk eller juridisk persons erhvervelse af en kvalificeret andel, dvs. direkte eller indirekte erhvervelse af en kvalificeret andel i en forsikringsmæglervirksomhed samt sådanne forøgelser, der medfører, at den kvalificerede andel udgør eller overstiger en grænse på henholdsvis 20%, 33% og 50%, eller at forsikringsmæglervirksomheden bliver et datterselskab.

En kvalificeret andel defineres som direkte eller indirekte besiddelse af kapitalen eller stemmerettighederne eller en andel, som giver mulighed for at udøve en betydelig indflydelse på ledelsen.

Loven pålægger altså forsikringsmæglerne en vidtgående underretningspligt. Når henses til, at de fleste forsikringsmæglervirksomheder er mindre virksomheder samt enkeltmandsvirksomheder, må det antages, at de fleste ændringer af ejerforholdet skal indberettes til Finanstilsynet.

Finanstilsynet tillægges vidtrækkende beføjelser, såfremt kravene til underretning ikke følges. Finanstilsynet kan således ophæve stemmeretten for kapitalandelene i selskabet, såfremt Finanstilsynet ikke er blevet under-

rettet, eller såfremt det viser sig, at ejerne modvirker en forsvarlig drift af selskabet. En tilsvarende bestemmelse findes i lov om forsikringsvirksomhed.

1.3. God forsikringsmæglerskik m.v.

I lovens § 12 fastslås, at forsikringsmæglervirksomhed skal drives i overensstemmelse med "god forsikringsmæglerskik". Forsikringsmæglervirksomheden skal således foregå på et professionelt plan og mægleren varetager alene kundens interesser. "God forsikringsmæglerskik" er en retlig standard, der kan ændres i takt med tiden og efterhånden som praksis udvikler sig.

I forbindelse med Finanstilsynets fastsættelse af regler vedrørende god forsikringsmæglerskik vil der sandsynligvis blive taget hensyn til, hvad der i øjeblikket anses for god forsikringsskik og god markedsføringskik i øvrigt.

God forsikringsmæglerskik præciseres i et vist omfang i loven. Som ovenfor nævnt, skal en forsikringsmægler alene repræsentere forsikringstageren og kan således ikke "tjene to herrer". Forsikringstagerens behov skal afdækkes og forsikringstageren forelægges den bedst mulige løsning eller et valg mellem flere løsninger. Forsikringsmæglerens særlige interesser bør ikke være afgørende for rådgivningens indhold – forsikringsmægleren skal opfattes som kundens fuldmægtig. Bemærkningerne til loven anfører bl.a. at den enkelte forsikringsmægler, efter forholdene, skal indhente et antal realistiske tilbud til kunden.

Forsikringsmægleren skal uopfordret oplyse kunden om størrelsen af den provision eller andet vederlag, som er knyttet til tilbud fra forsikringsselskaberne. Oplysningerne skal gives på en sådan måde, at kunden kan gennemskue de enkelte vederlag, som er forbundet med tilbudene. Formålet med bestemmelsen er endnu engang at sikre det grundlæg-

gende princip om forsikringsmæglerens uafhængighed.

1.4. Funktionel og økonomisk uafhængighed

Uafhængigheden præciseres flere gange i loven. En forsikringsmægler må således ikke opnå ansættelse eller anden form for tilknytning til forsikringsselskaberne. Hermed opnås den ønskede uafhængighed af forsikrings-selskabsinteresser. Forsikringsmægleren skal være i stand til at dokumentere at have indhentet et antal realistiske tilbud på risikoafdækning. Dette skal dokumenteres ved årlig indberetning til Finanstilsynet af fordelingen af indtjente provisioner. Forsikringsmægleren må hverken være driftsmæssigt eller kapitalmæssigt afhængig af et forsikrings-selskab. Forsikringsmægleren må med andre ord ikke indgå underhåndsaftaler eller loyalitetsaftaler med bestemte forsikringsselskaber. Tilsvarende må forsikringsmægleren ikke påtage sig hverv, der kan bringe uafhængigheden i fare, eksempelvis ved at optræde som bestyrelsesmedlem i et forsikringsselskab.

Fuldmagt fra et eller flere forsikringsselskaber bringer ikke nødvendigvis uafhængigheden i fare, så længe forsikringsmægleren ikke er forpligtet til at tegne forsikringer fra netop dette eller disse selskaber.

Den kapitalmæssige uafhængighed bevirker, at forsikringsmægleren hverken direkte eller indirekte må have ejerinteresser i forsikringsselskaber, der overstiger 10 % af kapitalen eller stemmerettighederne.

1.5. Hensynet til forbrugerne

Loven indeholder et krav om, at forsikringsmægleren skal være forsikret mod ethvert økonomisk tab. Finanstilsynet fastsætter de nærmere bestemmelser om selvrisiko og forsikringens minimumsdækning m.v. Af bemærkningerne fremgår det, at disse regler også vil indeholde en direkte adgang for kunden til at rette sit krav mod det forsikrings-

selskab, hvor mægleren er forsikret, hvilket er en fravigelse af den danske Forsikringsaftalelovs § 95, hvoraf det følger, at skadelidte kun i det omfang, denne ikke har opnået dækning hos sikrede, kan indtræde i sikredes ret imod selskabet.

Loven indeholder endvidere bestemmelser om klientkonto og erstatningsansvar. Såfremt forsikringstageren lider et økonomisk tab som følge af forsikringsmæglerens tilsidesættelse af sine pligter efter loven, har forsikringstageren ret til erstatning efter dansk rets almindelige erstatningsregler, dvs. ansvarsgrundlaget hviler på culpa. Dansk rets almindelige betingelser om årsagssammenhæng, adækvans samt konstatering af et økonomisk tab skal i dette tilfælde ligeledes være opfyldt.

Forsikringsselskaberne kan ved at benytte sig af selvstændige forsikringsmæglere undgå ansvar for mangelfuld eller urigtig rådgivning, idet forsikringsselskabet netop ikke har ydet rådgivning i det konkrete tilfælde i modsætning til, hvor der er tale om ansatte assurandører, agenter m.v. Ansvar for mangelfuld eller urigtig rådgivning hviler således alene på forsikringsmægleren og dens ansvarsforsikringsselskab i fremtiden.

1.6. Tilbagekaldelse af tilladelse

Finanstilsynet kan under visse betingelser tilbagekalde en forsikringsmæglervirksomheds tilladelse og en forsikringsmæglers tilladelse. Dette er i overensstemmelse med lovgivningen indenfor de liberale erhverv. En afgørelse om tilbagekaldelse kan ske på tid fra 1 til 5 år eller indtil videre. Når tilladelsen tilbagekaldes, skal forsikringsmæglervirksomheden afvikles.

1.7. Tilsyn, straffebestemmelser m.v.

Finanstilsynet påser overholdelsen af loven og af de bestemmelser, der er udstedt i medfør af loven.

Opgaverne varetages i samarbejde med et

rådgivende udvalg vedrørende forsikringsmæglervirksomhed.

Såfremt forsikringsmæglervirksomhed drives i strid med "god forsikringsmæglerskik", kan Finanstilsynet give pålæg om, at sådan virksomhed skal bringes til ophør, jf. § 21.

Afgørelser truffet af Finanstilsynet og Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i.h.t. loven eller forskrifter udstedt i medfør heraf kan indbringes for Erhvervsankenævnet senest 4 uger efter meddelelsen af afgørelsen.

Loven træder i kraft den 1. januar 2000. Dog blev der allerede den 1. maj 1999 nedsat et rådgivende udvalg under Finanstilsynet vedrørende forsikringsmæglerforhold. Forsikringsmæglervirksomhederne skal derfor allerede nu i gang med at indgive oplysninger til Finanstilsynet vedrørende de ovenfor anførte forhold.

2. Opsummering

I Danmark indføres for første gang en lov for forsikringsmæglervirksomhed. Loven sonderer grundlæggende mellem forsikringsmæglere og ansatte assurandører, agenter og lignende og finder alene anvendelse på første kategori. Forsikringsmæglerens uafhængighed er en grundlæggende målsætning i loven, der skal sikre, at kundens behov og interesser varetages bedst muligt.

Forsikringsmæglervirksomhed skal således anmeldes til og godkendes af Finanstilsynet. Det er endnu uvist, hvilke kriterier og krav Finanstilsynet vil påse ved bedømmelsen af, hvorvidt en forsikringsmægler kan opnå tilladelse til at drive erhvervsvirksomhed. I øvrigt opererer loven med et kriterium om "god forsikringsmæglerskik".